

Ελένη Σβορώνου

ΓΙΑ ΝΑ ΖΟΥΜΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ

Γνωρίζοντας τον Αγώνα των Ελλήνων για την ελευθερία

Εικόνες: Χρήστος Κούρτογλου

ΜΕΤΑΙΧΜΙΘ

Τι σημαίνει επανάσταση;
Ενάντια σε ποιον επαναστάτησαν
οι Έλληνες;

Επανάσταση σημαίνει πως πολλοί άνθρωποι μαζί ξεσηκώνονται για να αποκτήσουν την ελευθερία τους ή για να αναγνωρίσουν τα δικαιώματά τους.

Πριν από 200 χρόνια οι προπαππούδες των προπαππούδων μας επαναστάτησαν εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, επειδή ήθελαν να ζουν ελεύθεροι σ' ένα δικό τους κράτος.

Επί 400 χρόνια ζούσαν, μαζί με άλλους λαούς, κάτω από την κυριαρχία του Σουλτάνου, που ήταν ο αρχηγός αυτής της αυτοκρατορίας.

Οι Οθωμανοί Τούρκοι είχαν έρθει από τα βόρεια της Ασίας. Η θρησκεία τους ήταν το Ισλάμ και η γλώσσα τους η τουρκική.

Οι Οθωμανοί είχαν καταφέρει να οργανώσουν ένα πολύ μεγάλο κράτος, που στην ακμή του απλωνόταν σε τρεις ηπείρους: σε ένα μέρος της Ευρώπης (κυρίως στις περιοχές γύρω από τη Μεσόγειο θάλασσα), της Βόρειας Αφρικής και της Ασίας.

Στην Οθωμανική Αυτοκρατορία ζούσαν πολλοί λαοί που μιλούσαν τη δική τους γλώσσα. Αν τη διέτρεχες απ' άκρη σ' άκρη, μπορούσες ν' ακούσεις –εκτός από τουρκικά– σλάβικα, ρουμάνικα, αλβανικά, εβραϊκά, αρμένικα κι αραβικά. Ήταν δηλαδή μια πολυεθνική αυτοκρατορία, όπου μιλιόντουσαν πολλές γλώσσες.

Δεν ήταν κάτι παράξενο τότε να ζούνε διαφορετικοί λαοί στο ίδιο κράτος. Και οι Ρωμαίοι και οι Βυζαντινοί, στα παλιότερα χρόνια, είχαν φτιάξει τέτοιες μεγάλες αυτοκρατορίες στην ίδια περιοχή.

Καθώς τα χρόνια όμως περνούσαν, οι αντιλήψεις των ανθρώπων για το πώς πρέπει να ζούνε και να κυβερνώνται άλλαζαν. Μια νέα ιδέα είχε αρχίσει να εμφανίζεται στην Ευρώπη:

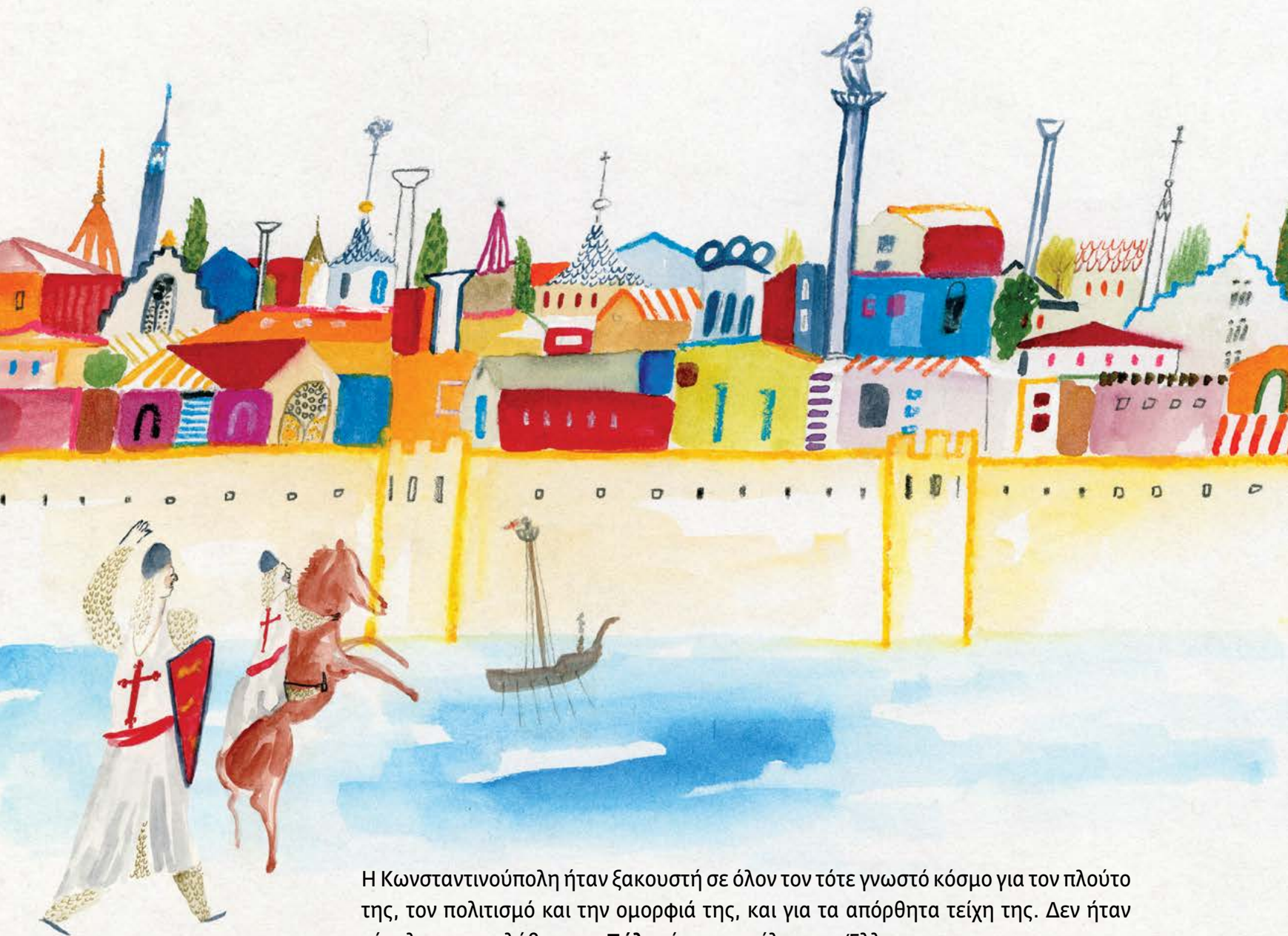
Κάθε λαός που είχε κοινά χαρακτηριστικά και αναγνώριζε τον εαυτό του ως μια ενότητα είχε το δικαίωμα να φτιάξει το δικό του κράτος και να ζει ελεύθερος.

Αν ανοίξεις σήμερα έναν χάρτη, βλέπεις παντού εθνικά κράτη. Αυτή η ιδέα για τα εθνικά κράτη ξεκίνησε πριν από 200 χρόνια περίπου. Τότε ήταν που και οι Έλληνες επαναστάτησαν εναντίον των Οθωμανών για να διεκδικήσουν το δικό τους ελεύθερο εθνικό κράτος.

Πού και πώς ζούσαν οι Έλληνες πριν εμφανιστούν οι Οθωμανοί;

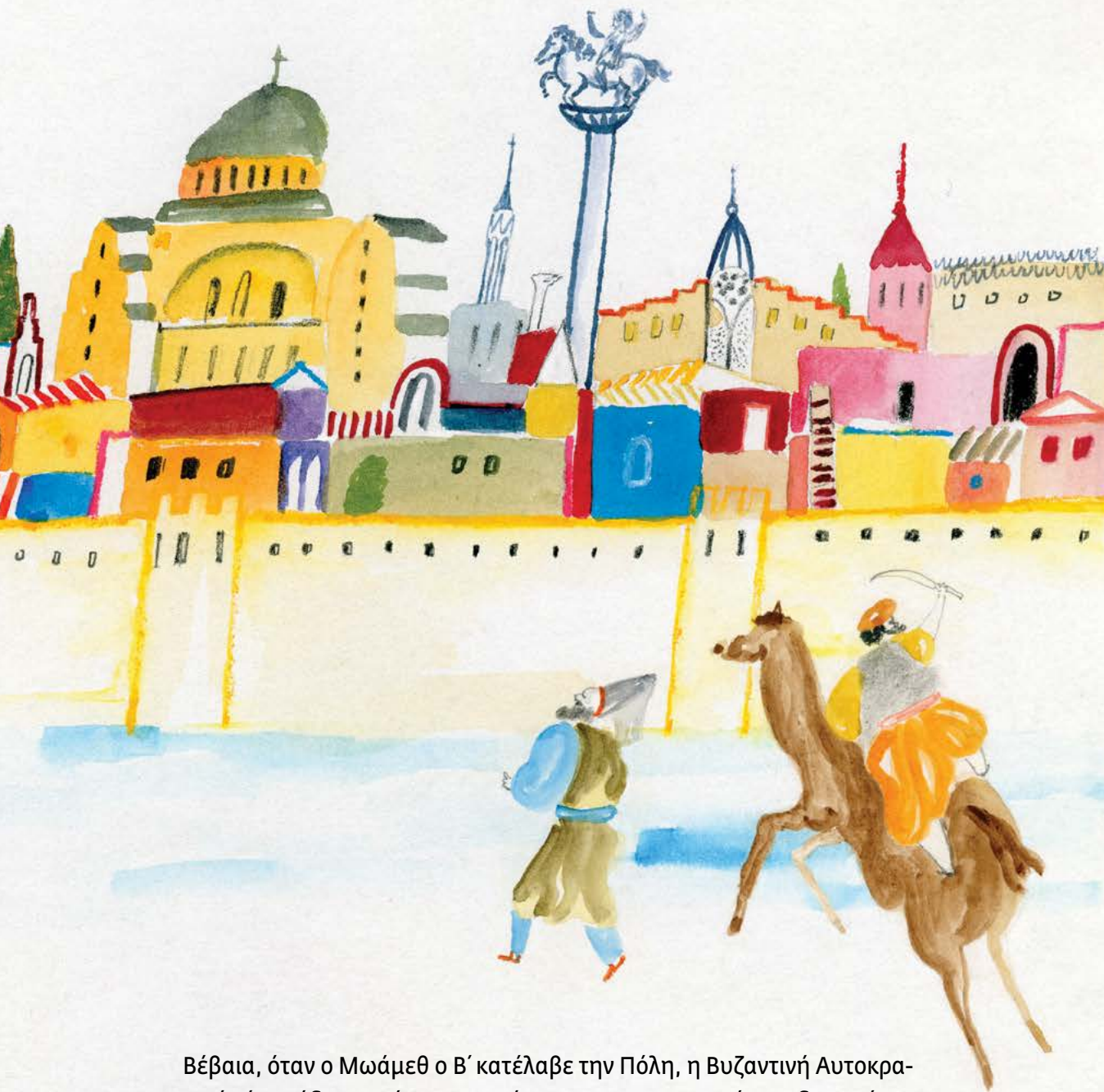
Ζούσαν πάλι σε μια αυτοκρατορία, αυτή που ονομάστηκε Βυζαντινή. Στην εποχή της δόξας της, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία περιλάμβανε και τις περιοχές που αργότερα κατέλαβαν οι Οθωμανοί. Πρωτεύουσα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας ήταν η Κωνσταντινούπολη και αρχηγός του κράτους ο Αυτοκράτορας.

Η Κωνσταντινούπολη ήταν ξακουστή σε όλον τον τότε γνωστό κόσμο για τον πλούτο της, τον πολιτισμό και την ομορφιά της, και για τα απόρθητα τείχη της. Δεν ήταν εύκολο να καταλάβεις την Πόλη, όπως την έλεγαν οι Έλληνες.

Κι όμως η Πόλη έπεσε τελικά για πρώτη φορά στα χέρια Χριστιανών από τη Δύση, των Σταυροφόρων που πήγαιναν να ελευθερώσουν του Αγίους Τόπους. Ζήλεψαν όμως τα πλούτη της Πόλης κι έκαναν μια στάση στον δρόμο και την κατέλαβαν. Την κράτησαν 57 χρόνια. Έπειτα όμως πάλι οι Βυζαντινοί κατόρθωσαν να την ελευθερώσουν, για να πέσει λίγο αργότερα οριστικά στα χέρια των Οθωμανών Τούρκων.

Το 1453 ο Σουλτάνος **Μωάμεθ Β΄** ο Πορθητής πήρε την Πόλη. Αυτό σημαίνει πως οι Οθωμανοί έγιναν κυρίαρχοι εκείνης της σημαντικής περιοχής του κόσμου, ενώ το Ισλάμ κέρδισε ένα σημαντικό προπύργιο έναντι του χριστιανισμού στην Ανατολική Ευρώπη. Όποιος κατείχε την τρανή Κωνσταντινούπολη, στις καρδιές των ανθρώπων κατείχε την Οικουμένη!

Βέβαια, όταν ο Μωάμεθ ο Β΄ κατέλαβε την Πόλη, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία ήταν ήδη η σκιά του εαυτού της. Στην πραγματικότητα δεν υπήρχε αυτοκρατορία, αλλά ένα μικρό και αδύναμο κράτος. Είχε εξασθενήσει από τις εσωτερικές διαμάχες, τους εξωτερικούς εχθρούς και τις νέες δυνάμεις που κυριάρχησαν στο εμπόριο και την οικονομία της Μεσογείου.

Ισλάμ

Ισλάμ σημαίνει, στα αραβικά, υποταγή. Υποταγή στον Θεό. Το Ισλάμ διαμορφώθηκε με το κήρυγμα και τη δράση του Προφήτη Μωάμεθ. Η λέξη μουσλίμ στα αραβικά σημαίνει υποταγμένος στον Θεό. Ισλαμισμός, Μωαμεθανισμός ή Μουσουλμανισμός, λοιπόν, είναι τρεις λέξεις για αυτή τη θρησκεία στην οποία σήμερα πιστεύουν πάνω από 1,5 δισεκατομμύριο άνθρωποι.

Τούρκοι ή Οθωμανοί;

Τους Οθωμανούς Τούρκους εκείνης της εποχής τους λέμε σήμερα συνήθως Τούρκους. Ωστόσο, εκείνη την εποχή, η λέξη «Τούρκος» σήμαινε άλλα πράγματα για τους ίδιους τους Οθωμανούς, άλλα για τους Έλληνες και άλλα για τους άλλους λαούς. Όταν μιλάμε για τα παλιά χρόνια, πρέπει να προσέχουμε τις λέξεις μας. Ο χρόνος αλλάζει τη σημασία τους. Κι ας μένουν ίδιες. Είναι πιο σωστό λοιπόν να τους λέμε Οθωμανούς και όχι Τούρκους.

«Δεν έχω πάει ακόμη στην ΣΤ΄ δημοτικού.
Μπορώ να μάθω τι ήταν η Ελληνική Επανάσταση;
Μη με κουράσεις όμως με ονόματα, ημερομηνίες
και λέξεις που δεν καταλαβαίνω!»

«Το δικαίωμά σου να μάθεις, να ρωτήσεις,
και να επαναστατήσεις αφήνοντας κατά μέρος
αυτό το βιβλίο, θα το σεβαστώ!»

«Ουφ, ευτυχώς!»

«Απλώς θα σου πω πώς ξεκίνησαν όλα. Πώς φτάσαμε
εσύ να έχεις δικαιώματα κι εγώ να τα σέβομαι. Πώς φτάσαμε
να είσαι ελεύθερος άνθρωπος σε ένα ελεύθερο κράτος».

«Σιγά! Πάντα ελεύθεροι ήμασταν. Α, ναι... Κάτσε να δεις...
Ήταν τότε που πολεμήσαμε ενάντια στους Τούρκους, ε;
Γι' αυτό θα μου πεις;»

«Όχι. Μιλάμε για όλα όσα έγιναν πριν τις μάχες.
Γιατί, για φαντάσου! Τετρακόσια χρόνια οι Έλληνες ζούσαν
ως υπήκοοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
Τι τους έπιασε λοιπόν ξαφνικά και πήραν τα όπλα το 1821;
Αυτό το "ξαφνικά" που δεν ήταν καθόλου ξαφνικά,
τελικά, είναι μια περιπέτεια που θα μοιραστούμε
στις σελίδες αυτού του βιβλίου».

Μπορείτε να σκανάρετε αυτό
τον κωδικό με το smartphone
ή το tablet σας, για να δείτε το
εκπαιδευτικό υλικό για το βιβλίο.

ISBN:978-618-03-2544-7

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82544